

JUBILEUMBOEK

PRIESTER
EDWARD POPPE
1924 – 2024

EDWARD JANSSENS

Schilderijtje van Edward Poppe
Temse, de kade met de Onze-Lieve-Vrouwekerk

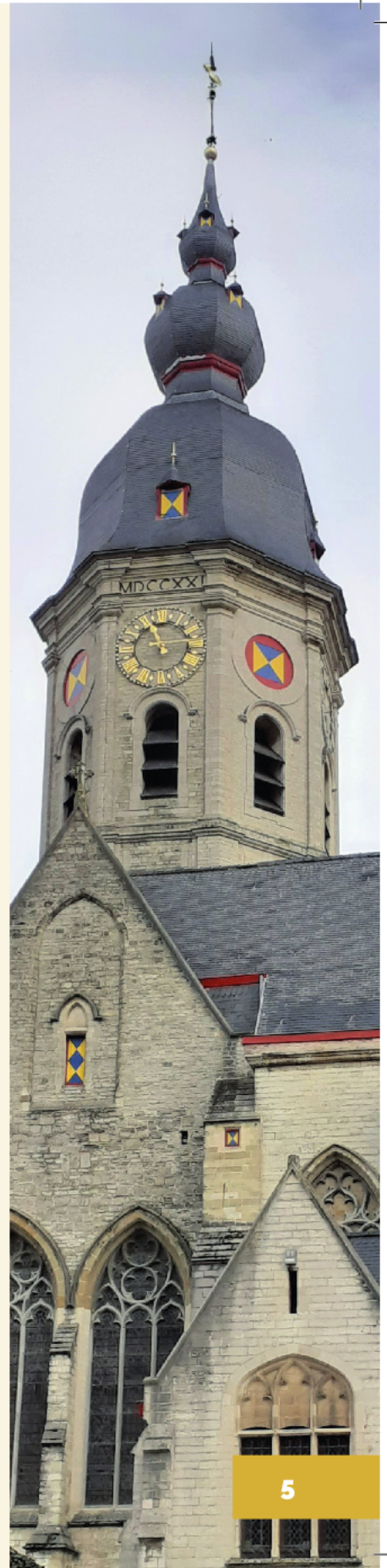

TEMSE

Temse is op het einde van de 19e eeuw allerm minst een slaperig dorpje in het Waasland. Er zijn fabrieken, er is allerhande nijverheid, er wordt handel gedreven, scholen worden opgericht en aan de rand van de uitgestrekte parochie is er nog veel landbouw. Er is een levendig politiek landschap. De Katholieke Partij is koploper, daarnaast zijn er vele liberalen en ook het opkomende socialisme kent reeds veel aanhangers.

De Kerk is er goed gestructureerd: er zijn vele en degelijke kerkelijke verenigingen en bonden en alle zijn ze stevig in handen van de parochiale clerus. Er zijn religieuzen werkzaam in het onderwijs, in de armen- en ziekenzorg. Het centrum van handel en nijverheid is de kade langs de rivier de Schelde.

Het is daar in een van die kleine straatjes, uitlopend op de kade, dat Edward Poppe geboren wordt op 18 december 1890. Het is geen wereldnieuws: Edward is een van de vele baby's die geboren worden in meestal kroostrijke gezinnen in die tijd. Edward wordt thuis geboren zonder medische bijstand. De vrouwen 'regelden' die zaken onder elkaar. Hij is het derde kind in het gezin Poppe, waarin uiteindelijk elf kinderen het licht zullen zien en waarvan er acht in leven blijven.

Geboortehuis van Edward Poppe

Edward is het kind van een bakker: Désiré Poppe (1851-1907) en van zijn huisvrouw: Josepha Ogiers (1863-1947). Het zijn kleine middenstanders waarvan de wortels voor Désiré in het landbouwmilieu en voor Josepha in de biernijverheid liggen. Moeder Poppe is van betere komaf dan vader Poppe. Zij was ook beter geschoold en was naar een kostschool gestuurd, waar zij naast vele andere zaken een uitstekende kennis van de Franse taal had opgedaan.

Désiré en Josepha huwen op 14 oktober 1885 in Tielrode in de oude parochiekerk. Ze vestigen zich daarna in Temse in de Visserstraat en beginnen een bakkerij. U moet zich hier evenwel niet te veel van voorstellen. Edward zegt hierover later het volgende: 'Mijn huidige werkkamer is groter dan ons gehele huis in Temse'. De bakkerij is gelegen in de kelder, de winkel op het gelijkvloers met daarachter de kleine woonkamer en op de verdieping de slaapkamers. Edward heeft geen eigen kamer, ook geen eigen bed; hij en zijn jongere broer Jozef delen hetzelfde bed en dezelfde kamer.

Het gezin is niet rijk maar ook niet arm. Bij een bakker is er immers altijd iets te eten. Het gezin Poppe behoorde echter niet tot het proletariaat. Zij behoren evenmin tot de 'middenstand'. Daarvoor is hun afkomst te gering en is hun handel te klein. Maar de zaken van bakker Poppe gaan wel goed aan die bedrijvige kade van Temse.

Doopvont waarin Poppe gedoopt werd

Edward Poppe wordt 2 dagen na zijn geboorte gedoopt in de grote Onze-Lieve-Vrouwekerk van Temse die met haar machtige toren het dorp domineert. De uitbreiding van deze vroeg-Romaanse kerk (11de eeuw)¹ is pas in 1888 voltooid; ze blinkt dus als nieuw. Er is nu ook een achthoekige doopkapel bijgebouwd; in deze kapel vindt het doopsel van Edward plaats. Buiten vader Désiré, de peter en meter, de koster en de priester zijn er geen aanwezigen. De kleine Edward, flink geboren en getogen, bevrijd van de erfzonde, gesterkt door de H. Geest en ingelijfd in de Kerk, kan beginnen aan een leven dat niet rimpelloos zal verlopen. Het gezin van Edward Poppe is vanzelfsprekend katholiek. Maar toch is het nét een tikkeltje meer katholiek dan andere gezinnen. Moeder Poppe heeft immers in het pensionaat niet enkel Frans geleerd, maar ook godsdienst. Nuchter en zakelijk van aard als zij is, wil ze altijd weten hoe de zaken precies in elkaar steken, waarom iets is zoals het is en *wat de kerk ons daarover leert*. Edward heeft dezelfde karaktertrekken. Zijn eigen innerlijk leven kan hij vlijmscherp analyseren; nuchter en zakelijk schrijft hij later over wat hem bezielt, wat hij kan en wat hij niet kan.

Daarnaast is het in het gezin Poppe geen saaie bedoening; met acht kinderen in huis is er altijd leven. Er wordt gezongen, gemusiceerd én natuurlijk gebeden, niet zozeer uit gewoonte maar uit overtuiging. Politiek leunt het gezin Poppe aan bij de Katholieke Partij, terwijl vader Désiré tegelijkertijd veel bewondering koestert voor priester Adolf Daens uit Aalst die opkomt voor de 'kleine man' en grote ongelijkheden en uitbuiting van de arbeiders aanklaagt met zijn 'Christene Volkspartij'. Daens die later gesuspendeerd wordt omwille van zijn politiek engagement, positioneert zich tegenover de Katholieke Partij

¹ Lieve Van den Storme, *De Onze-Lieve-Vrouwekerk van Temse*, Vanmelle, Gent, 1989.

met het verpauperde volk aan zijn zijde; een conflict tussen beide is onvermijdelijk. Het is een interessant detail dat vader Poppe zich identificeert met het gewone werkvolk. Hij is de overtuiging toegedaan dat Daens het werkvolk kan verheffen uit zijn armoede én kan bewaren voor het katholieke geloof. Een foto van deze charismatische priester prijkt op een ereplaats in de kleine bakkerij van vader Poppe.

Binnen de familie Poppe is echter niet iedereen katholiek. Een deel van de familie is liberaal geworden omwille van problemen ten gevolge van de eerste schoolstrijd in België (1870). Edward heeft daar veel problemen mee.

De schoolloopbaan van de kleine Edward verloopt probleemloos. Er zijn geen dissidente geluiden te horen, noch wat betreft zijn prestaties, noch wat betreft zijn gedrag. De kleuterschool en de eerste klassen van de lagere school volgt hij bij de zusters van St.-Vincentius à Paolo van Delft. De rest van de lagere school volgt hij bij de Broeders van Liefde.

De pientere Edward heeft naast school ook nog tijd en interesse voor andere zaken. Hij wordt leerling van de tekenacademie in Temse en volgt ook muzieklessen bij de koster-organist van de parochie. Hij leert tekenen, schilderen en vioolspelen. Hij zal geheel zijn verdere leven blijven tekenen en musiceren.

Klas op tekenuitstap langs de dijken van de Schelde in Temse. Edward achter de jongen met het witte hoedje.